

Geschillen voorkomen en oplossen Handreiking Goede Medezeggenschap

Handreiking goede medezeggenschap Geschillen voorkomen en oplossen

---

Inleiding

Deze handreiking goede medezeggenschap is onderdeel van een reeks praktische adviezen voor leden van medezeggenschapsraden en hun overlegpartners. De samenwerkende onderwijsorganisaties willen hiermee de deelnemers aan medezeggenschap op weg helpen en handvatten bieden voor de dagelijkse praktijk. De handreikingen zijn een uitwerking van het in april 2014 verschenen Advies goede medezeggenschap dat eveneens wordt gedragen door alle onderwijsorganisaties. Zij adviseren de medezeggenschapspartners om al deze informatie te omarmen als richtsnoer voor hun handelen.

Elke handreiking draait rond een thema, uitgewerkt met praktische voorbeelden en stappen om vooruitgang te boeken. In de bijlagen vindt u voorbeeldbrieven en ander materiaal om zelf mee aan de slag te gaan. Alles wat in deze handreiking over de MR staat, geldt ook voor andere vormen van wettelijke medezeggenschap zoals een deelraad, themaraad, ondersteuningsplanraad (OPR) en gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR).

De inhoud van de handreikingen goede medezeggenschap is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Aan de beschrijving van wetten en regelingen kunnen echter geen rechten worden ontleend.

1. Zakelijk verschil van inzicht

Ook al nemen alle betrokkenen bij medezeggenschap hun rol en verantwoordelijkheid serieus, toch lukt het niet altijd overeenstemming te bereiken. Als dit ertoe leidt dat de MR negatief adviseert of niet instemt met een beleidsvoorstel, is er een geschil ontstaan. Een van de overlegpartners kan dit voorleggen aan de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, die na behandeling een bindende uitspraak doet: beide partijen moeten zich hierbij neerleggen. Hoger beroep bij de rechtbank is slechts beperkt mogelijk. Hoewel er vaak advocaten aan te pas komen, moeten zowel het bevoegd gezag als de MR zich realiseren dat het om een zakelijk verschil van inzicht gaat tussen twee wettelijke organen. De personen in die organen doen gewoon hun werk, er is geen sprake van een conflict tussen individuen.

Deze handreiking schetst in de eerste delen enkele factoren die ervoor zorgen dat het overleg tussen de MR en het bevoegd gezag uitdraait op een geschil. Het voorkomen van procedures door alsnog overeenstemming te bereiken krijgt hierbij extra aandacht. Blijkt een formele behandeling van het geschil bij de geschillencommissie toch onvermijdelijk, dan staat in het laatste deel van deze handreiking hoe dat precies in zijn werk gaat.

2. Misverstanden en fouten

Er kan op verschillende momenten in het medezeggenschapstraject iets misgaan waardoor een geschil ontstaat. Hier volgen enkele voorbeelden.

2.1 Het bevoegd gezag levert een onvoldragen beleidsvoorstel aan

Het kan voorkomen dat het bevoegd gezag een voorstel aan de MR voorlegt dat inhoudelijk onvoldoende is. De Wms stelt geen wettelijke eisen aan de inhoud van een voorgenomen besluit noch aan de wijze van presentatie. Desalniettemin is het mogelijk om een aantal algemene punten te formuleren waaraan een voorstel dient te voldoen:

- *Een voorstel wordt schriftelijk voorgelegd*
- *De beweegredenen voor het voorgenomen besluit worden duidelijk aangegeven*
- *De gevolgen worden benoemd evenals de naar aanleiding daarvan te nemen maatregelen*
- *De MR wordt geïnformeerd over wat eerder over een voorstel is besloten*
- *De MR wordt geïnformeerd over welke wijzigingen er ten opzichte van de vorige versie in het voorstel zijn aangebracht*

Om de leesbaarheid voor de MR te vergroten kan het bevoegd gezag een voorlegger bij een beleidsvoorstel voegen waarop in het kort de inhoud van het voorstel wordt gepresenteerd. Daarbij staat vermeld op grond van welk artikel in het medezeggenschapsreglement advies of instemming wordt gevraagd. Voorbeelden van zo'n voorlegger staan in de bijlagen.

2.2 Het bevoegd gezag levert een beleidsvoorstel te laat aan

In het medezeggenschapsreglement is opgenomen hoe lang van tevoren de MR beleidsstukken krijgt voorgelegd. Het is van belang dat het bevoegd gezag zich aan deze termijn houdt, zodat de MR-leden voldoende tijd hebben om zich op de vergadering voor te bereiden. Stukken die te laat komen, moeten in principe wachten tot een volgende vergadering.

2.3 Het bevoegd gezag passeert de MR

Soms is een beleidsvoorstel al in uitvoering terwijl de MR er nog niet over heeft kunnen spreken. Als het om beleid gaat waar de MR advies of instemming over hoort te geven, kan de raad naar de rechter stappen. Bij de Ondernemingskamer in Amsterdam moet de MR dan aangeven dat het bevoegd gezag zich niet aan de Wms houdt. Deze procedure waarbij een advocaat verplicht is, krijgt binnenkort een beter toegankelijke opvolger: het nalevingsgeschil. Zodra het wetsvoorstel hierover van kracht is, kan elke MR bij de geschillencommissie terecht om besturen die de raad passeren tot de orde te roepen. De commissie kan een besluit nietig verklaren als het buiten de MR om al wordt uitgevoerd.

2.4 De MR reageert niet of te laat

In het medezeggenschapsreglement staat hoeveel tijd de MR heeft om zijn oordeel te laten weten aan het bevoegd gezag. De school moet wel verder kunnen, daarom is het van belang dat de MR zich aan de afgesproken termijnen houdt. In het medezeggenschapsreglement kan staan welke gevolgen er zijn als de MR te laat komt met zijn oordeel.

2.5 Eigenbelang verdringt schoolbelang

MR-leden praten mee over het beleid van de school. In sommige gevallen kan dit beleid directe gevolgen hebben voor een MR-lid persoonlijk. Denk aan een personeelslid dat als gevolg van krimp ontslagen wordt, of aan een ouder van wie het kind in een gecombineerde klas komt. Hoe lastig dat ook kan zijn, toch is het de taak van een MR-lid om de eigen belangen ondergeschikt te laten zijn aan het algemene belang van de school en niet de eigen zaak als basis te nemen voor een geschil.

3. Valkuilen en verhoudingen

Bij het ontstaan van geschillen spelen nog enkele factoren een rol die allemaal te maken hebben met valkuilen en menselijke verhoudingen. Niet altijd leiden valkuilen tot een geschil, maar het risico groeit wel als de onderlinge verhoudingen verstoord raken.

3.1 Inhoud en emotie

Als mensen met elkaar samenwerken, spelen emoties een rol. Wanneer die de overhand krijgen, raakt het oordeel over de inhoud op de achtergrond. Dit risico bedreigt ook het onderwijs. In de MR kunnen eerder ontstane persoonlijke fricties, ook als die niets met medezeggenschap te maken hebben, de onderlinge verhoudingen verstoren. Het wordt dan heel moeilijk om zakelijk naar de inhoud van een voorstel te kijken en dit te beoordelen. Het kan hierbij gaan om verstoorde verhoudingen tussen MR-leden onderling, tussen een of meer MR-leden en het bevoegd gezag of tussen de MR als geheel en de overlegpartner. Zoiets hindert altijd het zorgvuldige medezeggenschapsproces dat de bedoeling is.

3.2 Achterban en gezamenlijk belang

MR-leden zijn gekozen door hun achterban en zij zullen de belangen van hun achterban dan ook zo goed mogelijk behartigen. Maar ze moeten ook denken aan het gezamenlijke belang van de school en alle geledingen bij elkaar. De verschillende geledingen in de MR moeten samen een reactie op de meeste beleidsvoorstellen uitbrengen. Daarbij moet elk MR-lid naast de eigen belangen ook de positie van de andere geledingen meewegen.

3.3 Onderlinge verbondenheid

In de medezeggenschap kan de ene partij niet zonder de andere. Het bevoegd gezag en de MR zijn als het ware tot elkaar veroordeeld. Ze moeten samenwerken en ze zijn van elkaar afhankelijk, bijvoorbeeld voor het verkrijgen van informatie of om de volgende stap te kunnen zetten na een positief advies. Het besef van deze wederzijdse afhankelijkheid versterkt, als het goed is, de verbondenheid tussen partijen. Raakt het zicht op dit kenmerk van medezeggenschap verloren, dan liggen onnodige conflicten op de loer.

3.4 Beïnvloeding

In een gezonde situatie waarin bevoegd gezag en MR elkaar serieus nemen, is het geen probleem wanneer een MR niet instemt met een voorstel van het bevoegd gezag. Voor het ene bevoegd gezag blijkt dat echter moeilijker te accepteren dan voor het andere. Soms probeert een bevoegd gezag een MR-lid dan te beïnvloeden om toch een bepaald standpunt in te nemen, zodat het voorstel alsnog door kan gaan. Een dergelijke poging tot beïnvloeding brengt de normale verstandhouding tussen MR en bevoegd gezag in gevaar.

4. Voorkomen is beter

Geschillen zijn in laatste instantie niet altijd te voorkomen, maar het is de moeite waard om het aantal te beperken. Diverse factoren kunnen daartoe bijdragen. Het is belangrijk om deze factoren te bekijken en te beoordelen voordat er een mogelijk geschil opduikt.

4.1 Voldoende kennis over de Wms

Een belangrijke voorwaarde om een geschil te voorkomen is dat beide partijen voldoende kennis van de Wet Medezeggenschap op Scholen hebben. Daarbij gaat het niet alleen om de inhoud van de wetartikelen, maar ook over de toepassing van de bepalingen. Veel conflicten tussen bevoegd gezag en de MR kwamen de afgelopen jaren voort uit een gebrek aan kennis over de werking van medezeggenschap in het onderwijs.

4.2 Goede communicatie vooraf

Goede en tijdige communicatie voorkomt misverstanden, irritatie en conflicten. Het bevoegd gezag en de MR zijn hiervoor allebei verantwoordelijk. Lever informatie op tijd en volledig aan, verbeter de zwakke punten wanneer dat nodig is. Zorg ervoor dat de MR op tijd weet waarover aanvragen om advies en instemming gaan. Een MR die daarentegen in het duister tast over de bedoelingen van de overlegpartner, stevent gemakkelijk op een geschil af.

4.3 Neem voldoende tijd

Sommige beleidsvoorstellen zijn ingewikkelder en ingrijpender dan andere. Een MR moet dan voldoende gelegenheid hebben om zijn mening te vormen. In een dergelijk geval is het verstandig om een onderwerp over meer MR-vergaderingen uit te smeren. Gebruikelijk is de volgende driedeling: in de eerste vergadering wordt het voorstel gepresenteerd. De overlegpartner of externe deskundigen verstrekken aanvullende informatie, er is gelegenheid om vragen te stellen. Tijdens de tweede bijeenkomst discussiëren de MR-leden onderling over de inhoud van het voorstel en de consequenties die daar mogelijk uit voortvloeien. In de derde bijeenkomst vindt de besluitvorming plaats, vaak met aansluitend de overlegvergadering om het advies of de instelling over te brengen aan het bevoegd gezag.

Het is overdreven om een dergelijke uitgebreide aanpak te omarmen als de standaardwerkwijze voor elk agendapunt. Over minder gecompliceerde onderwerpen kan de MR waarschijnlijk na één bijeenkomst al een besluit nemen.

4.4 Accepteer wijzigingen

Soms kan een MR in grote lijnen akkoord gaan met een voorstel, maar leven er bezwaren tegen een of meer onderdelen ervan. Het bevoegd gezag doet er dan goed aan om te laten zien dat veranderingen mogelijk zijn, ook al ligt er nog geen instemming of positief advies. Zo blijft het gesprek gaande.

5. Oplossingen zonder geschillenprocedure

Als overeenstemming echt niet te bereiken valt, stellen de MR en de overlegpartner vast dat ze met een geschil zitten. Er zijn dan diverse manieren mogelijk om er alsnog uit te komen zonder een formele procedure te starten. Welk middel het meest kansrijke is, hangt af van de situatie.

5.1 Goed gesprek

Hoewel er al veel is gepraat over het onderwerp van het geschil, is het niet vreemd om er nog eens op een andere manier naar te kijken. In een besloten MR-vergadering of overlegvergadering kunnen het eigen functioneren en de onderlinge verhoudingen aan de orde komen. Bij elkaar komen zonder toehoorders uit de achterban is hier gerechtvaardigd: iedereen moet zich volledig vrij kunnen uitspreken zonder dat er informatie naar buiten komt die personen kan beschadigen. Het is belangrijk om zo'n vergadering goed voor te bereiden en alle irritaties zo concreet en feitelijk mogelijk op tafel te laten komen. Benoem daarbij de situatie en/of het storende gedrag en vermijd veroordeling van personen. Maak concrete vervolgspraken om het in de toekomst beter te gaan doen en spreek een evaluatiemoment of evaluatiemomenten af. Complimenteer elkaar in volgende vergaderingen of bij evaluatiemomenten als er duidelijke verbeteringen zijn. Vergeet vooral niet om successen te vieren!

5.2 Deskundige hulp

Als MR en schoolleiding het moeilijk vinden om met elkaar een goed gesprek te voeren, kan het zinvol zijn om de hulp van externe deskundigen in te roepen. De MR heeft op grond van de faciliteitenregeling recht op vergoeding voor het inhuren van deskundigen. Wanneer de fricties voornamelijk te maken hebben met gedrag en conflicterende karakters, biedt een mediator of een andere bemiddelaar mogelijk uitkomst.

Wanneer het bevoegd gezag en de MR er samen niet uit dreigen te komen, kan een externe deskundige eveneens goede diensten bewijzen. Vraag deze of op de inhoud of op de procedure beide partijen te adviseren. Een onafhankelijke derde kan doorgaans ook wat gemakkelijker een compromisvoorstel formuleren. Beide partijen moeten dan wel bereid zijn om te accepteren dat een onafhankelijke derde kan bijdragen aan het vinden van oplossingen.

Als het conflict gaat over de juiste toepassing van de wettelijke voorschriften, het MR-statuut of –reglement, dan kan het raadzaam zijn dat beide partijen een juridisch adviseur of MR-deskundige in de arm nemen. Dat kan bijvoorbeeld via de ouderorganisaties, de sectorraden, de onderwijsvakbonden of het LAKS. Een combinatie van mediation en juridisch advies is uiteraard ook mogelijk.

5.3 MR-lid op non actief

Het kan gebeuren dat het functioneren van de medezeggenschap wordt gehinderd door de opstelling of positie van bepaalde personen. Blijkt een MR-lid zich volgens zijn collega-MR-leden onmogelijk op te stellen, dan biedt de Wms geen mogelijkheid om daartegen op te treden. Wel kennen de modelreglementen een bepaling waarin de MR een lid kan oproepen zijn zetel ter beschikking te stellen. In het uiterste geval kan een MR-lid op grond van die reglementen zelfs drie maanden van de werkzaamheden van de MR worden uitgesloten. Het betreffende MR-lid behoort de gelegenheid te krijgen zich tegen een dergelijk besluit te verweren.

5.4 De schoolleider ertussenuit

Ook de schoolleider kan een obstakel zijn. Dat hoeft niet per se te worden veroorzaakt door diens houding of optreden. Het is ook denkbaar dat een schoolleider in een loyaliteitsconflict komt. Hij moet enerzijds het beleid van het bestuur uitvoeren en verdedigen, maar is anderzijds ook werknemer en voelt zich direct met ouders en leerlingen verbonden. In de praktijk voert de schoolleider op de meeste scholen probleemloos het overleg met de MR. De schoolleider kan echter (tijdelijk) ontheffing vragen van deze taak als de omstandigheden dat vereisen. Zo'n verzoek tot ontheffing kan ook van de MR komen. Een bestuurslid of een andere vertegenwoordiger van het bevoegd gezag neemt de functie van overlegpartner dan over. Het MR-reglement kan hiervoor richtlijnen en procedures bevatten.

5.5 Bemoeienis van de Raad van Toezicht

De houding en de opstelling van het schoolbestuur kunnen problemen veroorzaken voor de verhouding tussen de MR en de schoolleider. Een rechtstreeks gesprek met het bestuur kan dan een middel zijn om de dialoog weer op gang te brengen. Als dit niet helpt kan de MR kwestie voorleggen aan een raad van toezicht, indien de school deze heeft. Aangezien een van de leden van deze raad wordt voorgedragen vanuit de medezeggenschapsorganen, meestal de GMR, is er direct contact mogelijk.

6. Naar de geschillencommissie

Wanneer de verhoudingen goed zijn en er is zuiver sprake van een zakelijk meningsverschil –bijvoorbeeld over de vraag of de MR nu wel of geen adviesbevoegdheid heeft – is de stap naar de geschillencommissie soms de kortste weg om tot een oplossing te komen. Een geschil betekent geen ruzie; beide partijen willen weten hoe het zit en waar ze aan toe zijn. Ze zullen de uitspraak van de geschillencommissie 'sportief' aanvaarden. De geschillencommissie wordt in dit geval gebruikt waarvoor ze ook is bedoeld, bewaking van de juiste toepassing van de wet. Partijen moeten zich echter wel realiseren dat een uitspraak van de geschillencommissie over hun concrete geschil niet per se betekent dat al hun problemen zijn opgelost. Emoties en problemen in de communicatie kunnen in de geschilprocedure slechts ten dele aan de orde worden gesteld.

Ook in andere gevallen waarbij het niet is gelukt om het gerezen probleem op te lossen, kunnen de MR of de overlegpartner een zaak aanmelden bij de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS (LCG WMS). Deze commissie zal uiteindelijk een uitspraak doen waar de partijen aan gebonden zijn. Op de website www.onderwijsgeschillen.nl zijn alle uitspraken terug te vinden. De site bevat ook een zoekfunctie waarmee snel is na te gaan of de commissie een soortgelijke zaak al eerder heeft behandeld.

In dit gedeelte van de handreiking staat de procedure bij de geschillencommissie tot in detail beschreven, inclusief tips voor het indienen van een geschil, de afwikkeling van de uitspraak en de nazorg als het geschil is afgehandeld.

6.1 Soorten geschillen

De wet (*artikel 31 Wms*) onderscheidt vier soorten geschillen:

Artikel 31 Wet medezeggenschap op scholen		
aard	partij die geschil indient	reden
Instemmingsgeschil	- bevoegd gezag	voorgenomen besluit van bevoegd gezag krijgt van MR niet de vereiste instemming
Reglementsgeschil	- bevoegd gezag - medezeggenschapsraad	voorgestelde medezeggenschapsreglement of medezeggenschapsstatuut krijgt van de MR niet de vereiste instemming
Adviesgeschil	- medezeggenschapsraad	bevoegd gezag neemt besluit en wijkt daarbij af van het advies dat de MR daarover gaf
Interpretatiegeschil	- bevoegd gezag - medezeggenschapsraad	verschil van mening over interpretatie van een bepaling uit de WMS, het medezeggenschapsreglement of medezeggenschapsstatuut

Daarnaast kent de Wms nog een voorziening voor het geval het bevoegd gezag de bepalingen van de wet niet naleeft. Deze geschillen, nalevingsgeschillen genoemd, worden (nog) niet behandeld door de LCG WMS, maar door de ondernemingskamer van het gerechtshof Amsterdam (artikel 36 lid 1 Wms). Bij de ondernemingskamer kan ook beroep worden ingesteld tegen een uitspraak van de LCG WMS. Voor het voeren van deze procedures is bijstand van een advocaat verplicht.

6.2 Termijnen van indiening

Bij het aanmelden van de diverse soorten geschillen gelden wettelijke termijnen. Als die voorbij zijn, neemt de commissie de zaak niet meer in behandeling. De wet houdt op dit punt geen rekening met schoolvakanties. Het is dus zaak om goed op te letten dat een geschil niet automatisch wordt beslist doordat de termijn verloopt.

Als het bevoegd gezag geen instemming heeft gekregen voor een voorgenomen besluit, moet het binnen drie maanden aan de MR meedelen of het voorstel wordt ingetrokken dan wel wordt voorgelegd aan de geschillencommissie. Als het bevoegd gezag het voorstel niet intrekt, moet het binnen zes weken na deze mededeling een **instemmingsgeschil** voorleggen aan de LCG WMS. Het doel van de procedure is om van de commissie toestemming te krijgen het besluit uit te voeren. Dit heet ook wel vervangende instemming.

Voor een **reglements geschil** geldt qua termijn hetzelfde als voor een instemmingsgeschil. Alleen kan dit geschil ook door de MR worden ingediend. Beide partijen kunnen dus aan de commissie vragen om vast te stellen hoe de bepaling in het statuut of reglement moet komen te luiden.

De MR kan een **adviesgeschil** aan de commissie voorleggen als het bevoegd gezag om advies heeft gevraagd, de MR negatief heeft geadviseerd en het bevoegd gezag het besluit toch wil uitvoeren. Binnen zes weken nadat het bevoegd gezag aan de MR heeft laten weten af te wijken van het advies van de MR kan de MR het adviesgeschil indienen. Gedurende deze zes weken wordt de uitvoering van het genomen besluit opgeschort, tenzij de MR heeft aangegeven dat hij tegen uitvoering geen bezwaar heeft. De MR kan een adviesgeschil aanhangig maken als hij vindt dat door het niet volgen van het advies de belangen van de school of van de MR zelf ernstig worden geschaad. De MR verzoekt de LCG WMS om uit te spreken dat het bevoegd gezag het besluit niet in redelijkheid heeft kunnen nemen.

Voor een **interpretatiegeschil** geldt geen termijn: een partij kan het geschil indienen zodra blijkt dat de MR en het bevoegd gezag van mening verschillen over de betekenis van een bepaling in de Wms, het statuut of het reglement. Partijen kunnen het geschil ook gezamenlijk aan de commissie voorleggen. Doel van het geschil is om duidelijkheid te krijgen over de betekenis van een bepaling in de wet, het reglement of het statuut.

Een interpretatiegeschil wordt vaak gebruikt om de commissie te laten vaststellen dat de MR voor een bepaald besluit instemmings- of adviesrecht heeft. Na de uitspraak van de commissie weten partijen of de bepalingen van de Wms van toepassing zijn op het voorgenomen besluit.

6.3 Een geschil indienen

Een verzoek aan de commissie tot behandeling van een geschil moet schriftelijk of per e-mail worden ingediend bij het secretariaat van de LCG WMS, gevestigd bij de Stichting Onderwijsgeschillen in Utrecht. In het verzoekschrift omschrijft de indiener duidelijk tussen wie het geschil is gerezen en wat daarvan de inhoud is. Ook beschrijft de indiener wat zijn standpunt over het geschil is en waarom hij het niet eens is met de gang van zaken of de opvatting van de andere partij; dit is de motivering van het verzoek aan de commissie. Vermijd al te felle bewoordingen: partijen zullen ondanks hun verschillen van mening toch met elkaar verder moeten. Voor de commissie moet duidelijk worden waar het geschil precies over gaat en wat er aan het indienen van het geschil vooraf is gegaan. Voor die duidelijkheid is het belangrijk om stukken, die op het onderwerp van geschil betrekking hebben, bij het verzoek te voegen. Dat kunnen notulen van vergaderingen zijn of brieven, e-mails en verslagen van gesprekken. Tot slot beschrijft de indiener van het geschil welke uitspraak de commissie in zijn ogen zou moeten doen.

6.4 Eerste beoordeling

Het secretariaat van de LCG WMS beoordeelt eerst of het verzoek om een geschil te behandelen voldoet aan enkele formele vereisten. Het moet om een geschil gaan dat past bij de bevoegdheden van de commissie en het moet op tijd zijn ingediend. Een te laat binnengekomen verzoek aan de commissie leidt bijna altijd tot het oordeel dat het verzoek niet ontvankelijk is. Als meteen duidelijk is dat het geschil niet ontvankelijk is, krijgt de indiener direct schriftelijk bericht van de voorzitter van de commissie. Een inhoudelijke behandeling blijft dan uit.

Het secretariaat van de commissie bekijkt verder of er voldoende stukken zijn bijgevoegd. Als dat niet het geval is, vraagt de commissie aan de verzoeker om de ontbrekende stukken na te zenden. Stuur in elk geval het reglement van de MR en het medezeggenschapsstatuut mee, die heeft de commissie altijd nodig.

Na de eerste beoordeling door het secretariaat stuurt de commissie het hele dossier naar de andere partij met het verzoek om binnen een bepaalde termijn een verweerschrift in te dienen. Ook vermeldt de commissie wanneer zij het geschil mondeling zal behandelen. Partijen kunnen de zitting zo op tijd in hun agenda zetten. In het reglement van de commissie staat dat het verweerschrift binnen vier weken beschikbaar moet zijn. Die termijn kan, in overleg met partijen, verkort worden als er belang is bij een spoedige uitspraak van de commissie. Op verzoek is ook verlengen mogelijk, bijvoorbeeld omdat de verwerende partij nog zaken uit moet zoeken of omdat partijen het overleg hebben hervat.

Uitsluitend voor de behandeltermijnen houdt de LCG WMS rekening met vakanties van de school. Dit kan betekenen dat de wederpartij meer tijd heeft voor het verweerschrift. Let op dat deze opschorting niet geldt voor het voorleggen van het geschil aan de commissie: daarover staan termijnen in de Wms die tijdens de schoolvakanties gewoon door tellen.

De commissie stuurt het verweerschrift met alle bijlagen door aan de verzoeker. Beide partijen en de commissie beschikken zo over hetzelfde dossier. In de ontvangstbevestiging staat nogmaals de datum van de mondelinge behandeling en ook welke leden van de commissie het geschil zullen behandelen. Als de commissie verwacht dat een mondelinge behandeling niets meer zal toevoegen, kan zij partijen voorstellen

het geschil alleen schriftelijk te behandelen. Wanneer beide partijen het daarmee eens zijn, beraadslaagt de commissie op grond van de ingediende stukken en doet zij vervolgens schriftelijk uitspraak.

6.5 Tussentijdse mediation

Het komt voor dat partijen tijdens de behandeling van een geschil besluiten om toch nog verder te overleggen. Stichting Onderwijsgeschillen biedt voor dit doel mediation aan, gericht op overeenstemming zonder uitspraak van de commissie uit te komen. Goede medezeggenschap vraagt de bereidheid van partijen om daarover na te denken, ook als er al een geschil bij de commissie is ingediend. Wanneer er alsnog mediation op gang komt, houdt de commissie de behandeling van het geschil aan in afwachting van het resultaat van het verdere gesprek. Bij overeenstemming kunnen de partijen samen het geschil intrekken. De commissie doet dan geen uitspraak. Als het nadere overleg niet tot een oplossing leidt, wordt het geschil verder behandeld in de stand waarin het zich bevond toen partijen verzochten om aanhouding van de behandeling vanwege het te voeren overleg. De commissie stelt een nieuwe datum vast en nodigt partijen uit voor de mondelinge behandeling van het geschil.

6.6 Mondelinge behandeling

De commissie die het geschil behandelt, bestaat uit drie personen: de voorzitter en twee leden. De mondelinge behandeling vindt plaats in een zittingzaal bij Stichting Onderwijsgeschillen in Utrecht. Beide partijen kunnen zich laten bijstaan door een advocaat, adviseur of andere gemachtigde, maar dat hoeft niet. De commissie stelt het altijd op prijs als behalve de gemachtigde ook leden van de MR en het bevoegd gezag aanwezig zijn. Die kunnen het beste vertellen hoe het geschil is ontstaan omdat ze er zelf bij waren. Zij kunnen toelichten wat er al geprobeerd is om het geschil te voorkomen en waarom dat niet is gelukt.

Aan het begin van de zitting legt de voorzitter de gang van zaken uit. Eerst krijgt de verzoekende partij de gelegenheid om te reageren op het verweerschrift. Daarna is het woord aan de verwerende partij om te reageren. Partijen mogen ervan uitgaan dat de commissie het dossier heeft gelezen. Zij hoeven dus niet hun standpunten te herhalen, de commissie kent deze al. Het gaat uitsluitend om een reactie op elkaars laatste inbreng.

Vervolgens zal de commissie vragen stellen om zo een zo duidelijk mogelijk beeld van het geschil te krijgen. Bijna altijd zal de commissie ook op de zitting nog nagaan of bemiddeling tot een oplossing van het geschil kan leiden. De wetgeving op medezeggenschap is erop gericht dat partijen liefst zelf tot een oplossing komen in plaats van iemand anders, in dit geval de LCG WMS, het geschil door een uitspraak te laten beslechten. De praktijk laat echter zien dat het in verreweg de meeste gevallen tot een uitspraak van de commissie komt. Als eenmaal een geschil aanhangig is gemaakt, verwachten partijen blijkbaar niet meer dat zij zelf tot een oplossing kunnen komen.

6.7 De uitspraak

Na afloop van de zitting vormt de commissie in beslotenheid haar oordeel over het geschil. Dat oordeel legt zij vast in de uitspraak die binnen zes vakantievrije weken schriftelijk wordt vastgelegd. Elke uitspraak beschrijft eerst het geschil en de standpunten van partijen. Daarna volgt het oordeel van de commissie over de inhoud van het geschil.

Bij een instemmingsgeschil spreekt de commissie uit of de MR in redelijkheid instemming heeft kunnen onthouden aan het voorstel van het bevoegd gezag. Is de commissie van oordeel dat de MR dat in redelijkheid heeft kunnen doen, dan mag het bevoegd gezag het voorgenomen besluit niet uitvoeren. Dat is alleen anders als de commissie heeft uitgesproken dat er zwaarwegende omstandigheden zijn die het voorgenomen besluit rechtvaardigen. In dat geval mag het besluit toch worden uitgevoerd, ook al heeft de MR in redelijkheid niet ingestemd met dat voorstel.

In een reglementsgeschil spreekt de commissie bindend uit hoe de bepaling, waarover het geschil gaat, in het statuut of het reglement moet worden opgenomen.

Wanneer de MR een adviesgeschil aan de commissie heeft voorgelegd, beoordeelt de LCG WMS of het bevoegd gezag in redelijkheid van het advies heeft kunnen afwijken. De commissie gaat dus niet na of zij zelf tot dezelfde beoordeling zou komen als het bevoegd gezag, maar of het bevoegd gezag binnen de marges van de redelijkheid is gebleven. Deze manier van beoordeling door de commissie wordt marginale toetsing genoemd. Als de commissie oordeelt dat de afwijking van het advies niet in redelijkheid is, moet de overlegpartner met een nieuw voorstel aan de MR komen.

In een interpretatiegeschil spreekt de commissie bindend uit welke betekenis een bepaling in de wet, het statuut of het medezeggenschapsreglement heeft. De uitspraak is in de eerste plaats van belang voor de betrokken partijen maar ook voor het hele onderwijsveld: dat weet via de publicatie van de uitspraak hoe de betrokken bepaling moet worden uitgelegd.

6.8 Verder na het geschil

In verreweg de meeste gevallen is het geschil na de uitspraak van de LCG WMS geëindigd. Partijen weten dankzij de uitspraak waar ze aan toe zijn en zullen daarnaar handelen. Het besluit wordt al dan niet uitgevoerd, het reglement staat vast, of voor partijen is duidelijk geworden wat de betekenis van een tekst in de wet, het reglement of het statuut is.

Een partij die het niet eens is met de uitspraak van de LCG WMS kan wel beroep instellen bij de ondernemingskamer van het gerechtshof in Amsterdam. Dat moet gebeuren binnen een maand na de uitspraak van de commissie. Om partijen genoeg tijd te geven om na te denken over beroep of zich daarover te laten adviseren, verstuurt de LCG WMS haar uitspraak alleen in een schoolvakantie als dat met partijen is afgesproken.

Voor de procedure bij de ondernemingskamer is bijstand door een advocaat verplicht. Het rechtscollege beoordeelt of de commissie de wet juist heeft toegepast. Hoger beroep tegen een uitspraak van de ondernemingskamer is niet mogelijk. Van de mogelijkheid van beroep is in de eerste jaren van het bestaan van de Wms niet vaak gebruik gemaakt.

Gemiddeld duurt de procedure bij de LCG WMS ongeveer drie maanden. Het komt voor dat het voeren van de procedure een zware druk legt op het proces van medezeggenschap. Meestal schort er dan wel meer aan de communicatie tussen partijen dan alleen het onderwerp van het geschil. De problemen zijn niet altijd uitsluitend met de uitspraak van de commissie opgelost. Met enige regelmaat geeft de commissie tijdens de mondelinge behandeling van het geschil aan partijen in overweging om hun communicatie te verbeteren, eventueel met behulp van een externe begeleider of mediator. Zo leren zij verschillen van mening te voorkomen en zelf op te lossen, zoals dat hoort bij het proces van medezeggenschap.

De bindende uitspraak van de geschillencommissie stelt een van de partijen in het gelijk en de andere partij dus niet. Omdat MR en bevoegd gezag met elkaar moeten blijven samenwerken, verdient het aanbeveling om actief aandacht te besteden aan de onderlinge verhoudingen. Vaak komen bevoegd gezag en MR hier zelf wel uit, maar soms kan het nodig of verstandig zijn om een externe deskundige in te schakelen. Het uitgangspunt dient steeds te zijn dat partijen met elkaar verder gaan. Zij moeten er daarom alles aan doen om te voorkomen dat hun relatie verstoord raakt door het voeren van de procedure.

Tot slot

Medezeggenschap is een investering in de kwaliteit van het onderwijs die we niet moeten ervaren als een wettelijke dwang, maar als een ondersteuning van ieders streven naar beter onderwijs. De adviezen in deze handreiking zijn bedoeld om de praktische uitvoering van de wettelijke voorschriften en reglementen te ondersteunen, met oog voor ieders belangen, op weg naar de beste oplossingen voor de problemen waar we ons dagelijks voor zien gesteld.

De dragende organisaties van leerlingen, ouders, werknemers en schoolleiders en bestuurders blijven zich inspannen om te leren van de praktijk van medezeggenschap. Aanvullingen op deze handreiking en nieuwe inzichten zijn te vinden op de website www.infowms.nl, waar we ook met belangstelling uitkijken naar uw mening, commentaar en suggesties.

© 2014 Campagne Versterking Medezeggenschap

Auteurs van deze handreiking: Janny Arends (VOO), Maarten Smulders (Stichting Onderwijsgeschillen)

Bijlagen

Checklist geschillen

Voorlegger medezeggenschap instemmingsverzoek

Voorlegger medezeggenschap adviesverzoek

Bijlage: checklist geschillen

- Gaat het wel om een geschil in de zin van de Wms?

Alleen de in de wet genoemde geschillen kunnen aan de LCG WMS worden voorgelegd. Het komt voor dat een MR advies geeft over andere onderwerpen, zowel uit eigen initiatief als op verzoek van het bevoegd gezag. Een adviesgeschil komt alleen in aanmerking voor behandeling door de commissie als de adviesbevoegdheid in de wet of in het reglement is opgenomen en het bevoegd gezag de MR over een concreet voorstel om advies gevraagd heeft.

- Speelt het geschil wel tussen de juiste partijen?

Het bevoegd gezag is altijd partij bij een geschil. Maar aan de andere kant kan het nog wel eens fout gaan. Heeft bijvoorbeeld de MR instemming onthouden aan een voorgenomen besluit terwijl op grond van de wet of het reglement niet de volledige MR maar de personeelsgeleding of oudergeleding apart instemmingsrecht heeft, dan is een voorgelegd geschil met de MR niet ontvankelijk.

- Wanneer moet het geschil worden aangemeld?

In de Wms staan deze termijnen genoemd. Daar kan niet van worden afgeweken door partijen. Ook schoolvakanties zijn op deze termijnen niet van invloed. Wordt een geschil niet tijdig aanhangig gemaakt, dan leidt dat nagenoeg altijd tot niet ontvankelijkheid. Het geschil kan dan niet meer worden opgelost door een uitspraak van de LCG WMS.

- Is duidelijk waar het geschil precies over gaat?

Zorg ervoor dat alle relevante stukken bij het verzoekschrift en het verweerschrift zijn gevoegd. Een brief waaruit duidelijk blijkt dat om advies of instemming is gevraagd, het verslag van een vergadering waaruit blijkt dat negatief is geadviseerd of instemming is onthouden en waarom. E-mailverkeer met antwoorden op geciteerde berichten is voor de commissie het beste leesbaar als de oudste mail vooraan staat in plaats van andersom. Uit notulen met alleen maar voornamen wordt voor de commissie niet altijd duidelijk welke partij iets naar voren heeft gebracht.

- Overweeg om alle pagina's van een verzoekschrift of een verweerschrift inclusief de bijlagen door te nummeren. Doe dat als laatste voordat het stuk verzonden wordt, want als er op het eind nog een bijlage moet worden bijgevoegd, kan het nummeren opnieuw beginnen.

- Maak voor de commissie inzichtelijk wat er gedaan is voordat het geschil aanhangig is gemaakt. Is er voldoende overleg geweest, heeft al bemiddeling plaatsgevonden en dergelijke.

- Een onderzoeksrapport over de praktijk van de Wms, verschenen in 2010, heet 'Een geschil is geen ruzie.' Als partijen zich dat realiseren, hoeft een geschil geen al te grote druk te leggen op de onderlinge verhoudingen en kan het proces van medezeggenschap doorgaan gedurende de loop van het geschil.

Bijlage: voorlegger medezeggenschap instemmingsverzoek

Logo School

Voorlegger Medezeggenschap

<i>Onderwerp:</i> MR-reglement	<i>Documentnummer:</i>
<i>Bevoegdheid MR:</i> Instemming	<i>Artikel: WMS 23, lid 2</i>

Inleiding:

VERZOEK DIRECTIE:

<i>Resultaat: Instemming</i>	<i>Datum:</i>
<i>Namens de medezeggenschapsraad:</i>	<i>Namens de schoolleiding / bevoegd gezag</i>

Bijlage: voorlegger medezeggenschap adviesverzoek**Stichting Talent Ontwikkeling****Voorlegger**

Datum vergadering	Bijlagen:	Agendapunt:
Onderwerp:		
Samenvatting:		
Voorgesteld besluit:		
Procedure richting medezeggenschap: MR heeft instemmingsrecht op basis van WMS artikel 10 sub h.		
Communicatie:		

Namens het bevoegd gezag

De heer/mevrouw

Voorzitter CvB Stichting Talentontwikkeling